

Regis Norbert Barwig

"Cywilizacja miłości w koncepcji Ojca Świętego Jana Pawła II", Andrzej Franciszek Dziuba, London 2005 : [recenzja]

Collectanea Theologica 76/1, 211-213

2006

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W prezentowanej pracy znalazło się sporo błędów, nieścisłości czy niekonsekwencji (por. np. s. 7-9, 13, 15, 424). Pytania budzi sam wykaz skrótów, jego systematyka oraz zasady opisu, a następnie występowanie skrótów w przypisach oraz bibliografii. Szkoda, że nie dokonano niezbędnej korekty, która zlikwidowałaby te niezręczności.

Całkowicie słuszna jest zamieszczona w zakończeniu uwaga: „Opracowując temat sakramentu pokuty w dobie Tridentinum autor napotkał pewne trudności, które były powodem powtórzeń, uogólnień lub uproszczeń w przedstawieniu niektórych zagadnień. Wynikały one z bogactwa badanego materiału. Właściwie każdy z omawianych autorów omawianych dzieł reformatorskich mógłby stanowić przedmiot oddzielnego studium” (s. 426).

Ukazana publikacja jest znaczącym wkładem w badania z zakresu problematyki teologiczno-moralnej odniesionej do ważnych czasów i procesów historycznych. Jest to jej odniesienie do sfery historyczno-teologicznej, tym ważniejszej, bo odniesionej o Soboru Trydenckiego. Sobór ten ma niezwykle znaczenie w refleksji teologicznej-prawnej wokół tego sakramentu. Tutaj kształtowała się bowiem podstawowa doktryna sakramentu pokuty, która w znacznym stopniu obowiązuje i dziś.

bp Andrzej F. Dziuba, Łowicz

Bp Andrzej Franciszek DZIUBA, *Cywilizacja miłości w koncepcji Ojca Świętego Jana Pawła II*, Londyn 2005, ss. 62.

Kompleksowe badania naukowe nad myślą Ojca Świętego Jana Pawła II pozostaną już na zawsze – w świadomości powszechnego Kościoła, a także Kościoła w Polsce – szczególnie atrakcyjnym i interesującym zagadnieniem, m.in. z zakresu społecznej obecności Kościoła w świecie przełomu XX i XXI w. Ile powstaje w tym czasie książek, artykułów czy publikacji oraz studiów akademickich, to jednak nie zamknie możliwości dalszych indywidualnych badań oraz dociekań bardziej kompetentnie wykorzystujących szeroką bazę źródłową.

Jawiące się zagadnienia są szczególnie atrakcyjne i także chętnie podejmowane przez różnorakie współczesne media. Także wiele dyscyplin świeckich, czasem dalekich od chrześcijaństwa, sięga do nich bardzo chętnie, nie tylko w kontekście proponowanej krytyki (np. socjologia, psychologia). Z drugiej strony wszystkie te drogi są niezwykle skomplikowane i zatem trudne do jednoznacznych rozstrzygnięć. Taki jest po prostu sam człowiek, zwłaszcza jeśli wskazać na jego wielorakie relacje.

Wydaje się, że współcześnie trudno mówić o Kościele tego okresu, tj. przełomu XX i XXI w., pomijając osobę oraz nauczanie Jana Pawła II, szczególnie wiernego interpretatora i kontynuatora Vaticanum II. Ostatni Sobór stał się tutaj wyjątkowo twórczą inspiracją oraz wskazaniem antropologicznym. Niezwykle bogactwo jego propozycji oraz jednocześnie wielostronność wystąpień, kompleksowość przemyśleń nie ułatwia podjętych badań, zwłaszcza w szerokim kontekście badawczym różnych uczonych, uniwersytetów czy szkół teologicznych. Jest zatem wielkim trudem twórcze przejście przez ogromną ilość nauczania, aby ostatecznie dojść do jego jakości, a więc do propozycji jego ekklezjalnej syntezy. Podjęte w wierze rozeznania ducha, wręcz nieograniczonego, otwierają tutaj jednak wielorakie perspektywy.

Prezentowane opracowanie składa się z kilku bloków tematycznych, które opatrzone zostały bardzo wymownymi i zarazem nośnymi antropologicznie tematami. Warto zatem podać ich tytuły: 1. *Prymat osoby nad rzeczą*; 2. *Prymat etyki nad techniką*; 3. *Prymat „być” przed „mieć”*; 4. *Prymat miłosierdzia przed sprawiedliwością*. Wydaje się, że ta wiodąca tematyka w zasadniczy sposób tłumaczy podjęte zagadnienia badawcze tego regionu nauczania papieża Jana Pawła II. Dziś trudno wręcz uchylać się od odniesień do umiłowanej osoby Jana Pawła II oraz jego nauczania.

W prezentowanej książce podjęto w proponowanych tematach badawczych niezwykle ważne zagadnienia z zakresu antropologii chrześcijańskiej, bowiem dotyczą one zasadniczych relacji osobowych oraz międzypersonalnych. Oczywiście nie pomijają one także Boga i świata, a przede wszystkim dotyczą sfery wielopłaszczyznowych relacji społecznych. Współcześnie nie jest bowiem łatwo wskazać, w postawach ludzkich indywidualnych oraz społecznych, na jedyne i jednoznaczne rozwiązania oraz propozycje, które odnoszą się do człowieka, a zwłaszcza jego postaw etyczno-moralnych. Wydaje się, że podjęta kompleksowo i zarazem wiodąca w całym studium antropologiczna kategoria człowieka niesie w sobie najbardziej pełne rozeznanie realiów postaw oraz wyborów konkretnego człowieka w jego ziemskim pielgrzymowaniu, zwłaszcza w sferze etyczno-moralnej.

Zatem omawiane studium podejmuje syntetycznie jedno ze szczególnie ważnych zagadnień przepowiadana Ojca Świętego Jana Pawła II, które już wcześniej było obecne w całym nauczaniu Kościoła, choć nie tak twórczo i wyraźnie. Współcześnie jest ono jednym z szczególnie ważnych haseł, wiążących jego ewangelizacyjne przepowiadanie. Zatem ważne stało się przesłanie cywilizacji miłości, opierające się na tekstach papieża, niezwykle trwałe orędzie współczesnego Kościoła, tj. Mistycznego Ciała Chrystusa i zarazem ludu Bożego Nowego Przymierza. W jego propagowaniu Jan Paweł II ma niezaprzeczalne zasługi, i można odnieść wrażenie, że zapewne jakby z oddali, obok innych prac, wskazuje to studium A. F. D z i u b y.

Autor odwołuje się wyjątkowo często do stosunkowego bogatego przesłania papieskiego oraz bogactwa literatury przedmiotu. Dla wiele uczestników ziemskiej pielgrzymki Jana Pawła II, a często i dla wielu innych ludzi, ważne pozostają jego tak czytelne zewnętrzne znaki pokonanej drogi. To powtarzanie – w pewnym sensie – znaku pielgrzymowania Jezusa przez ziemię, który podejmował wszystko z miłości do ludzi. Zatem papieskie orędzie pozostanie na zawsze nie tylko znakiem niezliczonych Bożych oczekiwań, ale i bogactwa nadziei, których tak bardzo potrzebuje współczesny człowiek, ludzkość oraz świat.

Dobrze się stało, że autor często bezpośrednio odwołuje się do konkretnego nauczania Jana Pawła II, choć sięga i do innych papieży. To w znacznym stopniu czyni bardziej wiarygodne jego analizy i proponowane syntezы badawcze wokół zagadnienia cywilizacji miłości. Jest to dobry zabieg ewangelizacyjny, wpisujący się w nową ewangelizację, ale pozostaje interesujące pytanie, na ile jest on twórczym oraz żywotnym w niesionym orędziu Ewangelii.

Należy z uznaniem odnieść się do wydania przez Instytut Polski Akcji Katolickiej w Wielkiej Brytanii opracowania bp. A. F. Dziuby. To zapewne zasługa prezesa tej ważnej organizacji polonijnej na Wyspach Brytyjskich, mgr Krystyny Mochlińskiej. Opublikowany tekst może być m.in. znacząca pomocą duszpasterską oraz formacyjną, nie tylko dla IPAK, ale zwłaszcza dla duszpasterstwa na Wyspach Brytyjskich.

Należy bowiem pamiętać, że ta jedna z najstarszych organizacji ma niezwykle znaczący wpływ na polonijne struktury duszpasterskie, zwłaszcza w Polskiej Misji Katolickiej w Anglii i Walii. Oddziałuje także na wiele innych krajów, choć może nie do końca rozeznaje realia innego miejsca i czasu. Co więcej, ma ona pewne odniesienia do różnorodnych form duszpasterstwa skierowanego do struktur wielorakich propozycji duszpasterskich osób świeckich,

o. Regis Norbert Barwig, Oshkosh (USA)

Sovereign Military Hospitaller Order of Saint John of Jerusalem of Rhodes and of Malta. Order of Malta. Criteria for Identity and Life Commitments, Romae 2005, ss. 83.

Bogactwo dróg życiowych chrześcijaństwa wypracowało w ciągu dziejów wiele specyficznych form i przejawów. Związane są one zawsze z przekazem Ewangelii oraz, zazwyczaj, ze specyficznymi elementami duchowości chrześcijańskiej, która jest wręcz nieograniczona. Nie są to zatem tylko pewne czysto zewnętrzne postawy czy gesty, ale sięgają najgłębszych sfer duchowych człowieka, zatem angażują go całego, w jego osobowym wyrazie. Więcej, bardzo często zróżnicowane okoliczno-